

Nota Editorial

Fa gairebé dos anys que **Manuscrits** inicià el seu camí. Quan sortí al carrer per primera vegada, va publicar un **Manuscrit Inicial** mitjançant el qual ens comprometíem expressament a col·laborar en la promoció del debat teòric i metodològic en l'àmbit de la història. Així mateix, subratllàrem que la pràctica de la nostra tasca quotidiana d'historiadors no hauria d'anar marcada necessàriament per la moda historiogràfica del moment; sinó per la necessitat real d'avançar en la construcció de la ciència històrica i en l'aprofundiment de problemes de transcendental importància per a la mateixa.

No vàrem voler esperar massa per, modestament, participar en la satisfacció d'aquesta necessitat; i així, en el número dos es publicava la transcripció de les intervencions que s'havien portat a terme en un debat sobre "*la història de les mentalitats*", a la Universitat de Barcelona, que la pròpia revista havia organitzat. Posteriorment anunciàvem la convocatòria d'un cicle de conferències dedicat a la problemàtica de la transició del feudalisme al capitalisme. Davant el primer debat, hi hagué persones que —amb escepticisme i incredulitat— pensaren que des d'un principi ens deixàvem portar pels corrents de la moda. Respecte al segon col·loqui, unes altres —o potser les mateixes— es plantejaven amb satisfeta comoditat i apàtic avorriment: "*¿altra vegada la transició?*", sense assumir que ells estaven participant d'una moda, en el fons prou vella, encara que d'absoluta actualitat, que rebutja o simplement "*passa*" de tot el que faci referència a reflexió teòrica sobre els fenòmens socials o a plantejaments d'antics problemes no resolts. No faltaren tampoc els qui se sorprengueren, però també saludaren, que un grup d'estudiants s'interessessin, avui, per la temàtica de la transició del feudalisme al capitalisme, quan semblava estar en franca regressió en amplis cercles acadèmics amb el plantejament de noves perspectives tant en l'àmbit teòric com en el de l'aplicació pràctica en el terreny de la investigació.

La sorpresa fou major quan es constatà la gran participació d'estudiants i joves llicenciats entre els dies 25 i 29 de novembre de 1985, en què, en el marc de la capella de Sta. Agata, s'exposaren un total de vuit conferències rubricades amb un col.loqui final. I és que l'interès per la problemàtica de la transició existia —i creiem que existeix— en moltes aules; i **Manuscrits**, l'única cosa que ha fet, ha estat la de constatar el buit que el tema ha generat en la historiografia del nostre país i reflectir aquella demanda insatisfeta que nosaltres com estudiants vivíem.

Quan el lector s'endinsi en les ponències d'aquelles jornades podrà percebre, segons vagi recorreguent els diversos articles, que poc es parla de Dobb, de Sweezy, de Brenner o de Wallerstein, com tot just apareixen aquells treballs que conformen el corpus bàsic del que ha estat i és, en bona part, el debat sobre la transició. Això no és quelcom ocasional. Quan posàrem el subtítol de "*noves reflexions per a un debat necessari*" érem conscients que el que preteníem no era repetir els vells arguments i les polèmiques que componen el debat, sinó a partir d'ells i sense oblidar la seva presència i utilitat crítica, caminar en el plantejament d'aspectes concrets de la recerca històrica que, sens dubte, estan pregonament relacionats amb el problema global que ens preocupava, així com també dirigir la nostra atenció cap a temes que originàriament no ocuparen un lloc suficientment destacat en relació a la importància que realment tenen: el paper de l'Estat o la incidència de la cultura.

En el pensament del Consell de Redacció de **Manuscrits** no estava però, a l'hora d'organitzar el col.loqui, la idea que sortís d'ell una peça insubstituïble dins el debat de la transició. Si hi ha quelcom que de mica en mica s'ha anat demostrant a través de les diverses aportacions que al llarg del temps han anat formant part del conjunt del debat sobre la transició, és que l'època de les eternes veritats i els rígids dogmes s'ha acabat.

Les ponències d'aquestes jornades que el lector pot llegir en la primera part d'aquest número de **Manuscrits**, seguint l'ordre cronològic en el que foren exposades, parteixen d'aquest pressupòsit. Tots els conferenciants que participaren en el col.loqui han tingut l'ocasió de reelaborar les ponències que en el seu moment desenvoluparen verbalment. Tan sols en dues d'aquestes ponències els autors no han incorporat aparell crític en els textos que ens han adreçat per a la seva publicació. Sigui quin sigui el valor desigual que el lector atribueixi a cadascuna d'elles, el que sembla evident és que totes contribueixen a enriquir el panorama ideològic del debat de la transició i permeten contemplar els vells problemes des de noves perspectives, obrint nous horitzons en la recerca històrica.

Això, naturalment, des de la preocupació específica de cadascun

dels historiadors participants, preocupació que capcineja des de temes com la cultura popular o l'Estat, passant pel comerç o la hisenda, o que incideix en àmbits geogràfics múltiples: de Catalunya a Sardenya, del País Valencià a Andalusia. Per tal de compensar el caràcter puntual de la major part d'aquestes contribucions del col.loqui, ens va semblar escaient incorporar en el mateix exemplar de **Manuscrits** alguns articles —inèdits o ja impresos en publicacions poc accessibles als estudiants— que permetessin ampliar el marc referencial del debat sobre la transició i il.luminar millor els tan nombrosos espais ombrívols de la problemàtica polemitzada.

La incorporació d'aquests articles ha suposat per a la revista un esforç addicional d'increment pressupostari que ha estat possible amb l'ajut de diverses institucions a les quals, juntament amb els qui ens ajudaren en la realització del col.loqui, des d'aquí volem expressar el nostre ferm agraïment. Efectivament, el cicle de conferències sobre la transició no hagués estat possible sense el generós suport econòmic que ens oferiren en el seu moment l'Ajuntament de Barcelona, el Vice-rectorat d'Extensió Universitària de la Universitat Autònoma de Barcelona (avui anomenat de Relacions Exteriors i Campus), l'Institut de Ciències de l'Educació i el Deganat de Lletres de la mateixa Universitat. Tanmateix, ens fou fonamental la cobertura infraestructural oferida pel Museu d'Història de la Ciutat i l'Institut Municipal d'Història. Per a la publicació d'aquest número extraordinari hem pogut comptar a més amb l'ajut del Departament d'Història Moderna i Contemporània així com amb el constant suport del Vice-rectorat i Deganat ja referits, i de l'Ajuntament de Barcelona. Darrera les institucions hi ha les persones. Moltes han estat les persones amb les quals **Manuscrits** se sent deutora: Jaume Sobrequès, Montserrat Condomines, Berta Gutiérrez, Manuel Parés, Josep Egozcue, Assumpta Cros, Montserrat Carné, M. Dolors Nieto... També mereixen el nostre recordatori els professors que actua- ren com a moderadors en els debats del col.loqui de la transició (Josep Fontana, Ricardo García Cárcel, Carlos Martínez Shaw, Lluís Roura i Jaume Torras) i els molts companys que ens ajudaren en la infinitat de tasques que exigia el feliç desenvolupament del cicle de conferències.

A tots els anomenats i als qui la nostra memòria oblida, el nostre agraïment i el refermament del compromís de continuar endavant. El debat sobre la transició, tan sobrealimentat de bibliografia, ja té unes pàgines més, les d'aquesta revista que, confiem, siguin d'utilitat per fer aclarir alguns dels seus interrogants. En qualsevol cas, si aquest número serveix per demostrar que el debat continua obert, vigents les velles inquietuds i actuals els interrogants de sempre, ens donarem per plenament satisfets. El nostre esforç haurà estat profitós.